

Parlamentul
Republicii Moldova

264-ol nr. 338
1 august 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea articolului 36 din Legea nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități (nr. 244 din 16.07.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat în titlu, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 și a prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele considerente.

I. Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către dl Adrian Belii, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Proiectul de lege are ca obiect de reglementare modificarea articolului 36 din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, sub aspectul completării listei subiecților pasibili de subvenționare parțială din partea statului, prin includerea Centrului de asamblare și reparație (mentenanță) a cărucioarelor din cadrul Asociației Obștești „Societatea Invalizilor din Republica Moldova”, precum și modificarea scopului acordării subvențiilor parțiale, din „*facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități la obiectivele și manifestările culturale*” în „*facilitarea măsurilor de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități*”.

3. Cu referire la impactul economico-financiar, conform Notei informative, implementarea prevederilor proiectului de lege implică cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat în mărime de 500,0 mii lei, care urmează să fie identificate și redirecționate de la alte programe de asistență socială în procesul de rectificare a Legii bugetului de stat pentru anul 2024, nr.418/2023.

În context, fără a diminua importanța inițiativei legislative, atenționăm asupra necesității respectării prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, a Hotărârii Curții Constituționale nr.29/2001 privind interpretarea prevederilor art. 131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova și ale art. 58 alin.(2) din Regulamentul Parlamentului, potrivit cărora *proiectul de lege poate fi adoptat doar în condițiile acceptării prealabile de către Guvern.*

Această condiție imperativă necesită a fi respectată, or, nerespectarea ei constituie o încălcare a procedurii stabilite de Constituție în materie de legiferare în domeniul bugetar (a

se vedea Hotărârile Curții Constituționale nr. 29/2001, § 6; nr.2/2014, §§ 48 și 74; nr.11/2014, § 42; nr.23/2019; nr.8/2021, §84).

3. Prin natura relațiilor sociale reglementate, proiectul de lege face parte din categoria legilor organice, iar domeniul reglementat este de competență exclusivă a Parlamentului, în corespundere cu prevederile art. 66 și art. 72 din Constituția Republicii Moldova.

4. În vederea respectării art. 21 alin. (1) lit. e) și art. 32 alin.(1) din Legea nr.100/2017, proiectul de lege necesită a fi supus consultării publice și avizării de către autoritățile a căror competență au tangență directă sau indirectă cu obiectul de reglementare al proiectului actului normativ. În sensul dat, considerăm oportună avizarea proiectului în cauză de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Consiliul național pentru drepturile persoanelor cu dizabilități, care este organul colegial consultativ, instituit cu scopul de a monitoriza implementarea și promovarea politicii de stat în domeniu (acte normative, strategii, programe, planuri de acțiuni etc.) și a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, de a asigura pentru această categorie de populație posibilități egale de realizare a drepturilor și libertăților fundamentale la un nivel identic cu ceilalți membri ai societății.

II. Obiecții de ordin tehnico-legislativ

1. Prin prezentul proiect de lege se propune modificarea alin. (2¹) al art. 36 din Legea nr.60/2012 în sensul punerii în sarcina statului a obligației privind subvenționarea parțială a asociațiilor obștești ale persoanelor cu dizabilități în vederea facilitării măsurilor de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități.

Consecvent, precizăm că, potrivit art. 2 din Legea nr. 60/2012, incluziunea socială presupune un ansamblu de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sportului, ocrotirii sănătății, informării și comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii, precum și din alte domenii destinate integrării persoanelor cu dizabilități în societate.

Prin urmare, având în vedere, că noua redacție a alin.(2¹) nu specifică concret care sunt măsurile ce urmează a fi subvenționate parțial de către stat pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, reiese că tot ansamblu de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sportului, ocrotirii sănătății, informării și comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii, precum și din alte domenii destinate integrării persoanelor cu dizabilități în societate în sensul art. 2 din Legea vizată, urmează să fie subvenționate parțial de către stat.

Subsidiar menționăm că, în conformitate cu alin.(2) al art. 36 din Legea nr.60/2012, anual prin legea bugetului de stat, statul subvenționează parțial procurarea utilajului și a materiei prime, crearea locurilor de muncă, de asemenea compensează parțial contribuțiile de asigurări sociale de stat achitate de către întreprinderile specializate ale Societății Invalizilor din Republica Moldova, Societății Orbilor din Republica Moldova și Asociației Surzilor din Republica Moldova, precum și de către întreprinderile sociale de inserție al căror capital social este deținut în proporție de 100% de societățile și asociațiile obștești ale persoanelor cu dizabilități, create pentru realizarea scopurilor statutare proprii, în cadrul cărora 50% și mai mult din numărul total al lucrătorilor angajați sînt persoane cu dizabilități.

Suplimentar reținem că, Nota informativă nu reflectă pe deplin raționamentul intervenției legislative sub aspectul acordării subvențiilor parțiale din partea statului, *per general*, pentru toate măsurile ce se atribuie noțiunii de incluziune socială. Or, nota informativă redă argumente ce vizează, *stricto sensu*, necesitatea includerii Centrului de asamblare și reparație (mentenanță) a cărucioarelor din cadrul Asociației Obștești

„Societatea Invalizilor din Republica Moldova” în lista subiecților-beneficiari de subvenții, reieșind din necesitatea îmbunătățirii mobilității fizice a persoanelor cu dizabilități.

În sensul celor expuse, se sugerează autorului reanalizarea normei propuse și, după caz, reformularea acesteia în raport cu scopul urmărit expus în nota informativă la proiect, totodată, fiind asigurată corespunderea normei cu criteriul clarității și predictibilității, întru evitarea unor dificultăți la implementarea acesteia.

2. La Art. I din proiect, pentru o exprimare adecvată în context, recomandăm expunerea textului *„Asociația Obștească „Societatea Invalizilor din Republica Moldova” pentru Centrul de asamblare și reparație (mentenanță) a cărucioarelor ,”* din dispoziția alin. (2¹) din art.36 după cum urmează: *„Centrul de asamblare și reparație (mentenanță) a cărucioarelor al Asociației Obștești „Societatea Invalizilor din Republica Moldova”, ”.*

În concluzie, proiectul de lege poate fi supus examinării în ședință plenară cu luarea în considerare a sugestiilor din prezentul aviz. Asupra oportunității promovării și adoptării proiectului de lege urmează să se expună Parlamentul în ședință plenară.

 Tatiana MALAI,
Șef adjunct Direcție generală

Ex: G. Tipa
Tel. 820-241